

*АНДРІЙ ПАЛАМАР, аспірант кафедри педагогіки та інноваційної освіти, Національний університет "Львівська політехніка", Україна
ORCID ID 0009-0008-8438-1061
andrii.b.palamar@lpnu.ua*

ФОРМИ І МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ

ANDRII PALAMAR, graduate student of the Department of Pedagogy and Innovative Education Lviv Polytechnic National University, Ukraine

FORMS AND METHODS OF DISTANCE EDUCATION OF FUTURE LAW STUDENTS

У статті визначені проблеми, обґрунтовані перспективи вдосконалення дистанційних форм навчання майбутніх правників. Розкрито сутність питань у викладанні правничих дисциплін і шляхів їх вирішення. Доведено, що для розв'язання проблем у викладанні правничих дисциплін важливо, щоб цей процес мав чітко визначений комплексний зміст, відповідав вимогам світової практики дистанційного навчання і здійснювався у двох напрямках: по-перше, його використання безпосередньо в освітньому процесі і, по-друге - організація належного педагогічного моніторингу.

Обґрунтовано, що впровадження дистанційного навчання майбутніх правників на основі сучасних інтерактивних технологій має забезпечуватися через отримання навичок і вмій для професійної діяльності, створення комфортних умов навчання для студентів, і може бути використане під час розробки програм для отримання юридичної освіти з допомогою використання дистанційної платформи Moodle.

З'ясовано, що якісне навчання студентів є важливою умовою належного впровадження дистанцій-

них технологій в освітній процес з права. Виявлено, що якісне навчання студентів правознавчих дисциплін у ЗВО припускає постійне його вдосконалення для розв'язання педагогічних завдань у нових умовах.

Ключові слова: студенти - правники, форми і методи навчання, дистанційне навчання, професійна підготовка, заклад вищої освіти.

Summary. The article identifies problems and substantiated prospects for improving remote forms of education for future lawyers. The essence of the problems in the teaching of legal disciplines and ways to solve them are revealed. It has been proven that in order to solve problems in the teaching of legal disciplines, it is important that this process has a clearly defined complex character, meets the requirements of the global practice of distance learning and is carried out in two directions - firstly, its use directly in the educational process and secondly, the organization of appropriate pedagogical monitoring.

It is substantiated that the introduction of distance learning of future lawyers, based on modern interactive technologies, should be ensured by acquiring skills and abilities for professional activities, creating comfortable learning conditions for students and can be

used during the development of programs for obtaining legal education using the Moodle distance platform.

It was found that high-quality education of students is an important condition for the proper introduction of remote technologies into the legal educational process. It was found that high-quality training of students of legal disciplines in a higher education institution requires its constant improvement to solve pedagogical tasks in new conditions.

Key words: legal students, forms and methods of education, distance learning, professional training, institution of higher education.

Мета: дослідити форми і методи якісного дистанційного навчання майбутніх студентів-правників у закладах вищої освіти.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сьогодні змінюється не тільки зміст, структура вищої юридичної освіти, але і її форми. Підготовка студентів на правничих факультетах у ЗВО має враховувати соціального замовлення та бути максимально спрямованою на фахові потреби правника, формувати такий високий рівень їх професійної та загальної культури, фахової компетентності, що дозволить підтримувати високий професіоналізм у будь-якій сфері юридичної діяльності на

рівні зростаючих вимог суспільства. Тому створення інноваційного освітнього середовища з допомогою дистанційного навчання неможливе без унесення якісно нового змісту у вищу професійну освіту правника, підвищення рівня науково-методичного забезпечення освітнього процесу, упровадження інноваційних технологій і методик викладання, оволодіння студентами сучасними засобами інтерактивного навчання.

Аналіз досліджень і публікацій. Серед численних праць, у яких протягом останніх років досліджувалися названі проблеми, слід відзначити ті основні, які мали, насамперед, інноваційний, узагальнювальний і системний характер. Це, зокрема, дослідження таких науковців як: Л. Васильченко, В. Шевченко, В. Гриценко, С. Кудрявцева, В. Колос, Є. Варенич; А. Гуржій, С. Довгий, О. Копейка, С. Поленок, В. Самсонов, О. Стрижак; В. Кухаренко, О. Рибалко, Н. Сиротенко, П. Стефаненко, Б. Шуневич та інших.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальним науково-методичним завданням у закладах вищої освіти (далі - ЗВО), які готують правників, має стати пошук нових ефективних форм і методів вищої правової освіти: від розроблення й уведення в навчальні плани нових перспективних дисциплін до впровадження інноваційних методик і форм викладання з допомогою дистанційного навчання.

З цією метою нами здійснена спроба проаналізувати нові ефективні форми і методи дистанційного навчання майбутніх правників Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету "Львівська політехніка". З метою визначення рівня організації процесу дистанційного навчання з правових дисциплін у майбутніх правників ми проаналізували існуючі методи і технології адаптації навчальної системи й обґрунтували доцільність її використання у професійній підготовці правників відповідно до

різних форм організації дистанційного навчання (Васильченко, 2008; Гриценко, 2004; Гуржій, 2004; Кухаренко, Стефаненко 2002; Шуневич, 2006).

Для виявлення ефективності впровадження дистанційного навчання у професійну підготовку майбутніх правників нами проведено педагогічний експеримент. Для організації експериментальної роботи зі студентами Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету "Львівська політехніка" було сформовано дві групи з числа студентів-бакалаврів на курсі - експериментальну (35 осіб) та одну контрольну (30 осіб). Експеримент проводився за однаковою навчальною програмою правових дисциплін, які викладаються в інституті. В експериментальній групі навчання проводилося з урахуванням чинників, що, на нашу думку, сприяють ефективному впровадженню дистанційного навчання у професійну підготовку правників, а контрольна група навчалася без жодних змін, за традиційною програмою навчання.

На початковому етапі ми виявили реальний стан експерименту, проведено педагогічне спостереження, анкетування, індивідуальні і групові бесіди зі студентами та викладачами. Порівняння результатів, їх діагностування в експериментальній і контрольній групах до та після проведення дослідження дозволило зробити висновки про те, що у студентів експериментальної групи суттєво підвищилися показники за всіма визначеними критеріями, тоді як у контрольній групі процес використання дистанційного навчання відбувався нерівномірно. Результати експерименту засвідчили, що, по-перше, у більшості студентів контрольної групи переважав низький рівень засвоєння досвіду здійснення способів діяльності за допомогою дистанційного навчання, а в експериментальній групі - середній та достатній рівні. По-друге, підвищення кваліфікації викладачів для розробки дистанц-

ійних курсів і підтримки дистанційного навчання проводилось, однак в недостатньо.

Таким чином, підсумки експерименту свідчать про високий рівень усвідомлення майбутніми фахівцями юридичного профілю ролі дистанційного навчання як ефективної форми організації юридичної освіти. Зокрема, з числа респондентів переважна більшість викладачів і студентів інституту вважають необхідним більш активне застосування в освітньому процесі можливості дистанційного навчання.

На питання, як ваші студенти ставляться до виконання дистанційних курсів з правознавства, більшість викладачів зазначили, що для них виконання завдань у дистанційних курсах є новою формою роботи, що виявилось цікавим. Стосовно запитання "Які проблеми та труднощі у вас виникали при використанні можливостей дистанційного навчання?", більшість респондентів відповідала переважно прогнозовано, а саме: не завжди інформація, що викладена в темі й вивчається самостійно, є зрозумілою; виникають незручності в доступі до програми, передаванні інформації. На основі опитування рекомендовано авторський стандартний алгоритм розробки дистанційного курсу вивчення правових дисциплін, де було запропоновано впровадити з виділенням кілька основних етапів, що включає: визначення цілей і завдань курсу; підготовку і структурування навчального матеріалу; підготовку відео і медіафрагментів; підбір рекомендованої літератури і гіперпосилань; упровадження системи контролю й оцінки рівня знань студентів; розробку проведення семестрових занять з курсу правових дисциплін; завантаження матеріалів у навчальне середовище; запуск дистанційного курсу в логічній послідовності; модернізацію курсу за результатами апаратної роботи.

Результати опрацювання експериментальних даних проводи-

лося за методами математичної статистики (критерій Пірсона χ^2).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Здійснено пошук нових ефективних форм і методів дистанційного навчання майбутніх правників. Виявлено, що педагогічна компетентність викладачів правничих дисциплін у ЗВО необхідна для розв'язання педагогічних завдань у нових умовах. Основні особливості діяльності викладача у процесі дистанційного навчання мають бути пов'язані з розробкою дистанційного курсу з предметів, організацією взаємодії між суб'єктами навчання, організацією дистанційного контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Васильченко, Л. В. (2008). Дистанційне навчання: науково-мето-

дичне забезпечення; інформаційний простір навчального закладу. Харків: Основа. 208 с.

Гриценко, В. І. (2004). Дистанційне навчання: теорія та практика. Київ: Наукова думка. 173 с.

Гуржій, А. М. (2004). Дистанційне навчання: технологічні платформи. Київ. 224 с.

Кухаренко, В. М. (2002). Дистанційне навчання: умови застосування. Харків: НТУ "ХПІ", Торсінг. 320 с.

Стефаненко, П. В. (2002). Дистанційне навчання у вищій школі. Донецьк: ДоНТУ. 400 с.

Шуневич, Б. І. (2006). Теоретичні основи дистанційного навчання. Львів: Вид-во Національного університету "Львівська політехніка". 244 с.

REFERENCES

Vasylchenko, L. V. (2008). Dystantsiine navchannia: naukovo-

metodychne zabezpechennia; informatsiinyi prostir navchalnoho zakladu. Kharkiv: Osnova. 208 s.

Hrytsenko, V.I. (2004). Dystantsiine navchannia: teoriia ta praktyka. Kyiv: Naukova dumka. 173 s.

Hurzhii, A. M. (2004). Dystantsiine navchannia: tekhnolohichni platformy. Kyiv. 224 s.

Kukharenko, V. M. (2002). Dystantsiine navchannia: umovy zastosuvannia. Kharkiv: NTU "KhPI", Torsinh. 320 s.

Stefanenko, P. V. (2002). Dystantsiine navchannia u vyshchii shkoli. Donetsk: DoNTU. 400 s.

Shunevych, B. I. (2006). Teoretychni osnovy dystantsiinoho navchannia. Lviv: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnik". 244 s.

Стаття надійшла 1.10.2023 р.

